

MUSEALE WAARDE

Sommige zaken zijn het bewaren waard. De keuze die men daarin maakt is echter vaak een persoonlijke en daarmee nogal subjectief. Wat voor de één het summum van een collectie is, is voor de ander niet meer dan een voorwerp dat zonder nadenken bij het straatvuil wordt gezet. Nu worden er ook wel eens waardevolle dingen bij het straatvuil gezet, zoals een Amsterdamse taxichauffeur recentelijk heeft bewezen. Maar als je voor bijzondere dingen geen oog of neus hebt, worden ze niet verzameld en daarmee zijn de betreffende objecten ineens waardeloos geworden. Waarmee ik maar wil aangeven dat een zekere kennis wel een vereiste is bij het herkennen van waardevolle voorwerpen.

Dingen die de meeste mensen waardevol vinden zijn vaak oud. Bij de waardebepaling geldt de wet van vraag en aanbod. Unieke objecten worden daarbij hoog ingeschat. Over het algemeen worden kunstvoorwerpen, mede dankzij hun beleggingswaarde, meer gewaardeerd. Verzamelaars van kunst staan daarmee op een hoger voetstuk dan die van oude auto's, fossielen, postzegels of eierdopjes. Om, met de visie van de Voedsel- en Warenautoriteit, maar te zwijgen over de verzamelaars van sigarenbandjes en lucifersmerken. Bij het aanleggen van verzamelingen is het dus verstandig om keuzes te maken.

Wetenschappelijke collecties kunnen niet op deze manier in waarde worden uitgedrukt. De intrinsieke waarde van deze objecten is veelal bepalend voor het formuleren van visies en gedachten die richting geven aan de ontwikkeling van de mensheid, en de objecten zijn daarmee oneindig veel belangrijker dan welke andere verzameling dan ook. Niet het geld is doel of drijfveer, maar het wetenschappelijk en daarmee maatschappelijk belang.

Voor zeer bijzondere objecten bouwen we musea. De achterliggende gedachte is dat iedereen van verzamelingen moet kunnen genieten. Daarbij telt ook de waardering die voor musea wordt uitgesproken. Waardering zou je kunnen vaststellen aan de hand van het aantal bezoekers. Dat is echter een te basale benadering en doet geen recht aan de kwalitatieve waarde, die vaak alleen maar kan worden afgeleid uit verschenen publicaties.

Daarmee kom ik aan bij het wetenschappelijke kader. Uit mijn hart gegrepen was de opiniërende inbreng van Leonie van Dinten in het septembernummer van *Natuurwetenschap & Techniek* met de alleszeggende titel "Geef de wetenschap terug aan de wetenschapper". De mate waarin de overheid, gericht op verbetering van de financieel economische situatie, afbreuk doet aan onderwijs en onderzoek levert een waanbeeld op voor de toekomst. Een grotere contradictio in terminis tussen enerzijds het volledig inzetten op een kenniseconomie en anderzijds het eenzijdig stimuleren van toegepast onderzoek is niet te bedenken. Na een systematische afbraak van het fundamentele denken, zijn we inmiddels zo creatief en innovatief

als een Russische boer in de kolchoz. Wetenschap werd gemaakt door ongestuurd onderzoek, dat in het verleden tot de grootste ontdekkingen heeft geleid. Thans verhindert een door politici aangelegd financieel keurslijf, elke vorm van kennisontwikkeling en blokkeert daarmee de nagestreefde vooruitgang.

Het is daarbij te gemakkelijk om alleen naar de Nederlandse regering te wijzen. Ook de provinciale en communale politiek heeft in deze een duidelijke taak. Te vaak worden op dat niveau beslissingen genomen zonder dat men de diepgang en de gedragenheid daarvan beseft. En dat gebeurt niet

in de laatste plaats bij ontwikkelingen op het gebied van natuur, cultuur en onderwijs. Dat zijn immers gebieden waar geen wetenschap voor nodig is omdat iedereen er verstand van heeft. Opvallend genoeg zijn dat ook de gebieden die tijd nodig hebben om zich te ontwikkelen. Dit heeft als gevolg dat de politieke vierjarige denker weinig zin heeft om hierin te investeren omdat het resultaat waarschijnlijk ten goede komt aan zijn opvolger.

Ik kom wel eens in het buitenland. Daarbij grijp ik elke gelegenheid te baat om natuurhistorische musea te bezoeken. Behalve naar de fauna gaat mijn belangstelling altijd uit naar de geologie, met name het Krijt. Dat zal wel te maken hebben met de regio waarin ik geboren en getogen ben. Opvallend is dat de Krijtcollecties meestal maar minimaal vertegenwoordigd zijn. Bij het vragen naar de reden daarvan krijg je als antwoord dat musea zich dienen te specialiseren. En zo kan het zijn dat ik in het Natural History Museum in Londen of het National Museum in Praag te horen krijg dat ik in Maastricht moet zijn omdat daar de meest waardevolle

collectie ter wereld te bezichtigen is.

Blijkt dat we in Nederland een museum hebben dat wereldwijd erkend wordt, een collectie bezit van unieke fossielen uit het Krijt, publicaties verzorgt met een hoge wetenschappelijke uitstraling en educatief als geen ander aan de weg timmert. Ondanks dat het daarbij ook nog werkt op low-budget basis, krijgt het helaas niet de politieke erkenning die het verdient. Een trieste constatering, onwaardig aan Nederland in zijn streven naar kenniseconomie, onwaardig aan Limburg als wetenschappelijke en technologische topregio en onwaardig aan Maastricht met zijn zo geroemde universitaire status. De vraag is dus of de dienstdoende waardigheidsbekleders die naam wel verdienen. Het lijkt voor de genootschappers tijd om echte waardgelders te worden, in tijdelijke dienst aangestelde huurlingen die de waarden van het museum voor wetenschap en volk tegen de heersende politieke onderwaardering mee helpen verdedigen.

